

GD Izobraževanje in kultura

Program Vseživljenjsko učenje

ERASMUS

Mobilnosti
v programih
izobraževanja
in usposabljanja

Center RS za Mobilnost in Evropske Progame Izobraževanja in USposabljanja (CMEPIUS) omogoča različnim ciljnim skupinam sodelovanje v programih izobraževanja in usposabljanja.

Na CMEPIUS-u se zavedamo pomena mobilnosti in izkušenj, ki jih pri tem pridobijo udeleženci, tako na osebnem kot tudi na poklicnem in strokovnem področju, zato ji namenjamo prav posebno pozornost. Izboljšanje znanja tujega jezika, nova znanja, pristopi in spoznanja, kritičen pogled in distanca do dosedanjega dela ter predvsem medkulturno povezovanje in sodelovanje v evropskem prostoru so ključne prednosti, ki jih posameznik pridobi na mobilnosti.

Posamezniki lahko sodelujete v različnih podprogramih programa Vseživljenjsko učenje (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Prečni program) ter v programih CEEPUS in Erasmus Mundus. Da bi vam omogočili enostaven pregled vseh možnosti, smo pripravili zloženko, ki na pregleden način predstavi mobilnosti za različne ciljne skupine.

Želimo si, da bi pri svojem izobraževanju, usposabljanju ali poklicnih izzivih našli možnost za mednarodno mobilnost in tudi na takšen način postali del aktivne skupine vseživljenjskega učenja.

1. del

Mobilnosti so zajete v naslednjih programih, podprogramih in akcijah:

Comenius

Podprogram **Comenius** pokriva šolsko izobraževanje in je namenjen vrtcem, osnovnim in srednjim šolam ter drugim institucijam s področja izobraževanja in tudi posameznikom. Osrednji namen programa je izboljšanje kakovosti in povečanje obsega mobilnosti učencev in izobraževalnega osebja, izboljšanje kakovosti in povečanje obsega partnerstev med šolami, spodbujanje učenja živih tujih jezikov, podpiranje razvijanja inovativnih IKT-vsebin, povečanje kakovosti in evropske razsežnosti usposabljanja učiteljev ter izboljšanje pedagoških pristopov in šolske uprave.

- Akcija **Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja** je namenjena izobraževanju in usposabljanju posameznikov, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja (douniverzitetni sektor), v prvi vrsti pa je namenjena učiteljem in vzgojiteljem. Vsebinsko se morajo izobraževanja in usposabljanja navezovati na razvoj kandidatovih profesionalnih aktivnosti s področja šolskega izobraževanja, izvajajo pa se lahko v obliki strukturiranih tečajev, konferenc, seminarjev ali hospitacij v tuji organizaciji.

- Akcija **Individualna mobilnost učencev** je namenjena učencem osnovnih/srednjih šol in jim omogoča mobilnost na šoli in pri družini gostiteljici v tujini. Mobilnost učencev je organizirana med šolami, ki sodelujejo ali so sodelovale v istem Comenius projektu. Akcija ponuja učencem evropsko izkušnjo učenja. Pripomore k njihovemu razumevanju raznolikosti evropskih kultur in jezikov ter jim pomaga pridobiti veščine, ki jih potrebujejo za svoj osebni razvoj.

- Akcija **Comenius asistenti** je namenjena vsem bodočim učiteljem katerega koli predmeta, ki so končali vsaj dve leti študijskega programa za poklic učitelja, in bodočim učiteljem, ki so že končali študij, a še niso bili redno zaposleni kot učitelji. V okviru akcije lahko bodoči učitelji odidejo v tujino na šolo gostiteljico in tam pridobijo prve izkušnje poučevanja v razredu.

Podrobnejše informacije najdete na spletni strani: <http://www.cmepius.si/vzu/comenius.aspx>.

Erasmus

2 |

Podprogram **Erasmus** je največji in najbolj prepoznaven med evropskimi programi mobilnosti izobraževanja in usposabljanja na terciarni ravni. Različne akcije mobilnosti v okviru programa niso namenjene samo študentom, ki želijo študirati in delati v tujini, pač pa tudi visokošolskim učiteljem in drugemu osebju ter strokovnjakom iz podjetij, ki želijo poučevati v tujini, ter delavcem v visokem šolstvu, ki se želijo usposablјati v tujini. Erasmus mobilnim posameznikom omogoča, da razvijejo določene spretnosti in znanja, kot so znanje tujega jezika, prilagojenost evropskemu trgu dela, razumevanje ekonomskih, socialnih in kulturnih razlik v evropskem prostoru. Mobilnost prispeva k razvoju dobro izobraženih, odprto mislečih in mednarodno izkušenih ljudi.

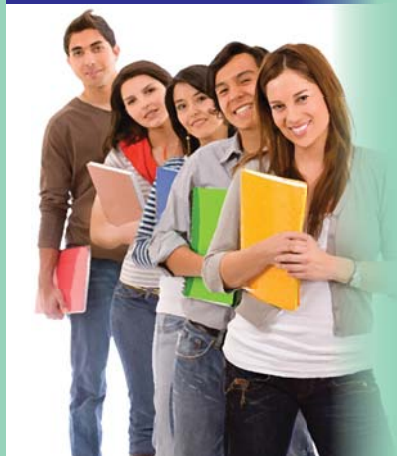
- Akcija **Mobilnost študentov z namenom študija** omogoča študentom, da del rednih študijskih obveznosti opravijo v tujini. Mobilnost poteka na podlagi medinstitucionalnih bilateralnih sporazumov. Matična institucija študentu prizna v tujini opravljene obveznosti in mobilnost predstavlja redni del študija. Študenti v okviru mobilnosti pridobijo različna nova znanja ter spoznavajo nove/drugačne metode in tehnike njihovega posredovanja.

- Akcija **Mobilnost študentov z namenom prakse** omogoča študentom, da v času študija preživijo določeno obdobje v podjetju ali drugi organizaciji v tujini. Mobilnost poteka na podlagi sodelovanja in povezovanja med institucijami in ostalimi podjetji ali drugimi organizacijami. Kot praksa se smatra tudi pripravništvo ali praktično usposabljanje. Študent na praksi pridobi različne praktične izkušnje (spretnosti in znanja) s področja študija.

- Akcija **Mobilnost osebja z namenom poučevanja** iz visokošolskih institucij in podjetij omogoča učiteljem in strokovnjakom, da predavajo na tujih visokošolskih institucijah ali pa na svojo institucijo povabijo strokovnjaka iz podjetja. Mobilnost poteka na podlagi medinstitucionalnih bilateralnih sporazumov ali dogovorov s podjetji. Na ta način se krepi povezovanje med tujimi institucijami, učitelji pa pridobivajo praktične izkušnje glede različnih načinov posredovanja znanja, ki jih lahko vpeljejo v študijski proces. Povezovanje visokošolskih institucij s strokovnjaki iz podjetij je pomembno predvsem zaradi praktične uporabe pridobljenega teoretičnega znanja.

- Akcija **Mobilnost osebja z namenom usposabljanja** je namenjena zaposlenim (učno in drugo osebje) na visokošolskih institucijah. Mobilnost poteka na podlagi medinstitucionalnih bilateralnih sporazumov ali dogovorov s podjetji. Zaposleni lahko v sklopu svojih delovnih obveznosti na mobilnosti pridobijo različna nova znanja ter spoznajo nove metode in tehnike dela, ki jih uporabijo pri nadaljnjem delu. Akcija omogoča zaposlenim spremljanje poteka dela (job shadowing) in udeležbo na konferenci ali seminarju.

Podrobnejše informacije najdete na spletni strani: <http://www.cmepius.si/vzu/erasmus.aspx>.

Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci

3 | Podprogram **Leonardo da Vinci** spodbuja mobilnost in projekte na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Cilj projektov mobilnosti je omogočiti posameznikom, da v tujini pridobijo nove poklicne izkušnje, strokovna znanja, izboljšajo jezikovne spretnosti in postanejo bolj konkurenčni na trgu delovne sile. Poleg mobilnosti tudi drugi tipi projektov znotraj programa Leonardo da Vinci prispevajo k povečanju privlačnosti, kakovosti in odprtosti sistemov, praks in metod poklicnega izobraževanja.

- Akcija **Mobilnost za udeležence v osnovnem poklicnem izobraževanju** je primarno namenjena praktičnemu usposabljanju dijakov v tujini. Matična šola v njihovem imenu prijavi projekt in v sodelovanju s tujim partnerjem (šolo, podjetjem) omogoči večtedensko mobilnost dijakov. Izkušnja se je izkazala za izredno pozitivno, tako na osebnem nivoju udeležencev, ki postanejo bolj samozavestni, samostojni, kooperativni in odprti za novosti, kot tudi na poklicnem področju, saj dijaki okrepijo znanje s svojega področja, spoznajo nove tehnologije, načine dela, izboljšajo jezikovne in komunikacijske spretnosti, dobijo nove medkulturne izkušnje in se vrnejo domov, zavedajoč se dodatno pridobljene vrednosti.

- Akcija **Mobilnost za osebe na trgu dela** je namenjena zaposlenim, ki bi se želeli usposabljati v tujini, diplomantom in iskalcem zaposlitve. Za vse zainteresirane udeležence projekt prijavi bodisi matično podjetje, organizacija, v kateri delajo, oz. druga organizacija, ki prijavi projekt za brezposelne ali diplomante. Glavni poudarek mobilnosti pri tej ciljni skupini je pridobivanje novih poklicnih znanj in izkušenj, krepitev zaposljivosti in konkurenčnosti na trgu dela.

- Akcija **Mobilnost za strokovne delavce v poklicnem izobraževanju in usposabljanju** zajema vse posameznike, ki na različne načine izvajajo izobraževanje oz. usposabljanje v izobraževalnih organizacijah, podjetjih, zavodih, društvih, zbornicah. Namen njihove mobilnosti je izmenjava dobrih praks, načinov, metod in orodij usposabljanja, prenos inovativnih rešitev v svoje delo, prispevek k izboljšanju kakovosti in privlačnosti poklicnega izobraževanja, krepitev socialnega partnerstva in sodelovanja različnih organizacij v poklicnem izobraževanju.

Podrobnejše informacije najdete na spletni strani:
<http://www.cmepius.si/vzu/leonardo.aspx>.

Grundtvig

4 | Podprogram **Grundtvig** pokriva izobraževalne potrebe osebja v vseh oblikah izobraževanja odraslih (formalno, neformalno, priložnostno) ter organizacij, ki izvajajo, omogočajo ali sistemsko urejajo to izobraževanje. Priložnosti za neformalno učno izkušnjo so dostopne tudi učencim se odraslim. Cilj podprograma je podpirati izobraževanje starajočega se prebivalstva ter ljudi, ki jim manjka osnovna izobrazba, ki so prikrajšani zaradi neugodnih družbeno-ekonomskih razlogov, imajo posebne učne potrebe in se težje vključujejo oziroma ne sodelujejo v procesu učenja.

- Namen akcije **Obiski in izmenjave za osebje na področju izobraževanja odraslih** je dvig nivoja kakovosti v izobraževanju odraslih. Osebe, ki že delujejo ali pa šele bodo na področju izobraževanja odraslih, se lahko udeležijo delovnega obiska v drugi državi. S tem dobijo širše razumevanje izobraževanja v Evropi in izboljšajo svoje spretnosti in znanja. Mobilnost mora biti povezana s poklicnim udejstvovanjem udeleženca in lahko poteka v različnih oblikah: izvajanje neke naloge v gostujoči organizaciji, študija določenih vidikov izobraževanja odraslih v obiskani državi, študija sistemske ureditve izobraževanja odraslih, spremljanje poteka dela (job shadowing) in udeležba na konferenci ali seminarju.

- Akcija **Grundtvig Asistenti** je namenjena obstoječemu in bodočemu osebju, vključenemu v izobraževanje odraslih, ne glede na vrsto izobraževanja (formalno, neformalno). Mobilnost poteka na tuji organizaciji, ki se ukvarja z izobraževanjem odraslih in se nahaja v državi, ki sodeluje v programu Vseživljenjsko učenje. Asistenti z mobilnostjo dobijo vpogled v evropsko dimenzijo izobraževanja odraslih, pridobijo nova znanja in spretnosti, izboljšajo medkulturne kompetence ter izboljšajo svoje poznavanje in uporabo jezikov. Pred oddajo prijave prijavitelji poiščejo organizacijo gostiteljico, kjer želijo opraviti asistentski staž, lahko pa to storijo tudi prek baze Grundtvig organizacij gostiteljic, ki je na voljo na spletni strani nacionalne agencije.

- Akcija **Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja na področju izobraževanja odraslih** je namenjena bolj formalnim oblikam izobraževanja in usposabljanja posameznikov, ki delujejo ali bi želeli delovati na področju izobraževanja odraslih in želijo posodobiti ali nadgraditi svoja strokovna znanja in spretnosti. Izobraževanja in usposabljanja največkrat potekajo v obliki strukturiranih tečajev, ki so na voljo v katalogu Evropske komisije ali na prostem trgu.

Podrobnejše informacije najdete na spletni strani: <http://www.cmepius.si/vzu/grundtvig.aspx>.

Študijski obiski

Študijski obiski so del **Prečnega programa** v okviru programa Vseživljenjsko učenje. Namen študijskih obiskov je razvoj medsebojnega razumevanja sistemov izobraževanja in usposabljanja ter izmenjava izkušenj in dobrih praks med tistimi, ki sprejemajo odločitve, izvajalci in strokovnjaki. Predmet študijskega obiska je aktualna tema s področja splošnega šolstva ali s področja poklicnega in strokovnega izobraževanja ter usposabljanja. Na študijskem obisku udeleženci intenzivno razpravljajo in izmenjujejo informacije o temi obiska. Pridružijo se jim tudi predstavniki šolskih oblasti in institucij države gostiteljice. Študijski obisk si posamezniki izberejo iz kataloga študijskih obiskov, ki ga vsako leto pripravi tehnična pisarna Cedefop.

Podrobnejše informacije najdete na spletni strani: http://www.cmepius.si/vzu/studijski_obiski.aspx.

CEEPUS

CEEPUS je srednjeevropski program za izmenjavo študentov in profesorjev. Je regionalni program, v katerem sodelujejo visokošolske institucije iz Albanije, Avstrije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Kosova, Slovenije, Srbije, Romunije, s Hrvaške, Poljske, Češke, Slovaške, z Madžarske in Makedonije. Sodelovanje poteka na podlagi mrež, ki jih ustanovijo posamezne univerze, fakultete ali njihovi oddelki za določena študijska področja. Cilj programa je vzpostaviti in spodbujati mobilnosti študentov in profesorjev med sodelujočimi državami ter izkoristiti prijateljske povezave in možnosti za oblikovanje skupnih študijskih programov.

Program CEEPUS omogoča:

- **Mobilnost študentov z namenom študija** je namenjena študentom, ki se na mobilnost prijavijo znotraj obstoječe mreže. Pogoj je opravljen prvi letnik študija na dodiplomski stopnji ali vpis na podiplomsko stopnjo (magisterij, doktorat).
- **Mobilnost študentov z namenom študija 'Student Freemover'** je namenjena študentom, ki se na mobilnost prijavijo izven mreže. Pogoj je opravljen prvi letnik študija na dodiplomski stopnji ali vpis na podiplomsko stopnjo (magisterij, doktorat), izpolnjeno priporočilo domače institucije ter institucije gostiteljice (vzorci so na voljo na spletni strani CEEPUS-a).
- **Mobilnost profesorjev z namenom poučevanja 'Professor Mobility'** je namenjena mobilnosti profesorjev, ki se prijavijo znotraj obstoječe mreže. Pogoj je minimalno trajanje pet dni mobilnosti ter šest ur pedagoške dejavnosti.
- **Mobilnost profesorjev z namenom poučevanja 'Professor Freemover'** je namenjena mobilnosti profesorjev, ki se na mobilnost prijavijo izven mrež. Pogoj je minimalno trajanje pet dni mobilnosti ter šest ur pedagoške dejavnosti.

Podrobnejše informacije najdete na spletni strani: <http://www.cmepius.si/ceepus.aspx>.

ERASMUS MUNDUS

ERASMUS MUNDUS je evropski program, ki spodbuja sodelovanje in mobilnosti posameznikov med evropskimi univerzami in univerzami ostalih držav sveta. Program je usmerjen k izboljšanju kakovosti evropskega visokošolskega izobraževanja, promociji Evropske unije kot središča odličnosti v svetovnem merilu na področju visokega šolstva, spodbujanju medkulturnega dialoga in razumevanja s pomočjo sodelovanja z neevropskimi državami in pospeševanju razvoja neevropskih držav (Capacity Building & Sustainable Development). Študenti lahko v okviru programa pridobijo bodisi štipendijo Erasmus Mundus za celotno obdobje trajanja izbranega podiplomskega študija ali pa se v okviru partnerstev univerz odločijo del študijskih obveznosti opraviti v državi, ki ni članica Evropske unije. Program ponuja tudi financiranje projektov, ki promovirajo evropski visokošolski prostor v svetu in prispevajo k dvigu njegove kakovosti.

- **Akcija 2 – Partnerstva** zagotavljajo štipendije za mobilnost evropskih študentov, predavateljev in zaposlenih na neevropskih univerzah članicah partnerstva Erasmus Mundus in ponujajo možnost mobilnosti posameznikov iz neevropskih držav na evropskih univerzah. Partnerstvo Erasmus Mundus v skladu s svojimi interesi in geografskimi regijami skupaj sestavijo evropske in neevropske univerze. V prvi generaciji programa ERASMUS MUNDUS 2004–2008 je Akcija 2 nosila ime ERASMUS MUNDUS External Cooperation Window.

Podrobnejše informacije najdete na spletni strani: <http://www.cmepius.si/erasmus-mundus.aspx>.

2. del

Tabela mobilnosti glede na ciljno skupino

6 | V okviru letnega razpisa nacionalne agencije lahko upravičene institucije pridobijo sredstva za sofinanciranje mobilnosti. Podrobnejše informacije,

kaj vse lahko zajema sofinanciranje v posamezni mobilnosti in v kolikšnem obsegu, dobite pri koordinatorjih akcij.

UČENCI/DIJAKI			
Program	Akcija	Trajanje mobilnosti	Sofinanciranje
Comenius	Individualna mobilnost učencev (učenci/dijaki, stari najmanj 14 let)	od 3 do 10 mesecev	potni stroški, stroški bivanja, stroški priprave (jezikovna, pedagoška, kulturna)
Leonardo da Vinci	Mobilnost za udeležence v osnovnem in poklicnem izobraževanju (dijaki)	od 2 do 39 tednov	Potni stroški, stroški bivanja, stroški priprave (jezikovna, pedagoška, kulturna)

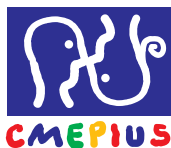
ŠTUDENTI			
Program	Akcija	Trajanje mobilnosti	Sofinanciranje
Comenius	Comenius asistenti (bodoči učitelji)	od 13 do 45 tednov	potni stroški, stroški bivanja, stroški jezikovne priprave
Erasmus	Mobilnost študentov z namenom študija	od 3 do 12 mesecev	potni stroški, stroški bivanja
	Mobilnost študentov z namenom prakse	od 3 do 12 mesecev (študenti višjih strokovnih šol minimalno 2 meseca)	potni stroški, stroški bivanja
Grundtvig	Grundtvig asistenti (bodoči učitelji odraslih in andragogi)	od 12 do 45 tednov	potni stroški, stroški bivanja, stroški jezikovne priprave
CEEPUS	Mobilnost študentov z namenom študija	od 1 do 10 mesecev	potni stroški, stroški bivanja
	Mobilnost študentov z namenom študija 'Student Freemover'	od 1 do 10 mesecev	potni stroški, stroški bivanja
Erasmus Mundus	Mobilnost študentov z namenom študija prek strukturiranih partnerstev*: EU in ne EU dodiplomski študenti in EU magistrski študenti	1 semester do največ 10 mesecev	mesečna štipendija (glej opombe **)
	ne EU magistrski študenti	1 semester do največ 22 mesecev	mesečna štipendija (glej opombe **)
	EU in ne EU doktorski študenti	od 6 do 34 mesecev	mesečna štipendija (glej opombe **)
	EU in ne EU postdoktorski študenti	od 6 do 10 mesecev	mesečna štipendija (glej opombe **)

* Mobilnost v programu Erasmus Mundus lahko vključuje tudi prakso v trajanju največ 3 mesecev, ob pogoju predhodne vsaj 6-mesečne mobilnosti za študij.

** Vpisnina/šolnina za mobilnosti v trajanju 10 mesecev ter potni stroški in polno zdravstveno zavarovanje.

ZAPOSLENI			
Program	Akcija	Trajanje mobilnosti	Sofinanciranje
Comenius	Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja	od 1 dneva do 6 tednov	potni stroški, stroški bivanja, prijavlina na tečaj, seminar ali konferenco, stroški jezikovne priprave
Erasmus	Mobilnost osebja z namenom poučevanja	od 1 dneva do 6 tednov	potni stroški, stroški bivanja
	Mobilnost osebja z namenom usposabljanja	od 5 dni do 6 tednov	potni stroški, stroški bivanja
Leonardo da Vinci	Mobilnost za strokovne delavce v poklicnem izobraževanju in usposabljanju	od 1 do 6 tednov	potni stroški, stroški bivanja, stroški priprave (jezikovna, kulturna)
	Mobilnost za osebe na trgu dela (delavci)	od 2 do 26 tednov	potni stroški, stroški bivanja, stroški priprave (jezikovna, kulturna)
Grundtvig	Grundtvig asistenti	od 12 do 45 tednov	potni stroški, stroški bivanja, stroški priprave (jezikovna, kulturna)
	Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja na področju izobraževanja odraslih	od 5 dni do 6 tednov	potni stroški, bivanje, prijavlina na konferenco ali seminar, stroški priprave (jezikovna, kulturna)
Prečni programi	Študijski obiski za strokovnjake in nosilce odločanja na področju izobraževanja in poklicnega usposabljanja	od 3 do 5 dni	potni stroški, stroški bivanja
CEEPUS	Mobilnost profesorjev z namenom poučevanja	od 1 do 4 tedne	potni stroški, stroški bivanja
	Mobilnost profesorjev z namenom poučevanja 'Professor Freemover'	od 1 do 4 tedne	potni stroški, stroški bivanja
Erasmus Mundus	Predavatelji na visokošolskih institucijah	od 1 do 3 mesecev	mesečna štipendija, potni stroški, polno zdravstveno zavarovanje
	Zaposleni na visokošolskih institucijah	od 1 do 3 mesecev	mesečna štipendija, potni stroški, polno zdravstveno zavarovanje

NEZAPOSLENI			
Program	Akcija	Trajanje mobilnosti	Sofinanciranje
Leonardo da Vinci	Mobilnost za osebe na trgu dela (diplomanti, brezposelni)	od 2 do 26 tednov	potni stroški, stroški bivanja, stroški priprave (jezikovna, kulturna)
Grundtvig	Obiski in izmenjave za osebe na področju izobraževanja odraslih	od 1 dneva do 12 tednov	potni stroški, bivanje, prijavlina na konferenco ali seminar, stroški jezikovne priprave
	Grundtvig asistenti	od 12 do 45 tednov	potni stroški, stroški bivanja, stroški jezikovne priprave
	Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja na področju izobraževanja odraslih	od 5 dni do 6 tednov	potni stroški, stroški bivanja, prijavlina na konferenco ali seminar, stroški jezikovne priprave

Center RS za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja

Ob Železnici 16
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: +386 1 620 94 50
Fax: +386 1 620 94 51
E-mail: info@cmeplus.si
www.cmeplus.si